

Skärgårdsråd

Plats och tid

Fejan torsdagen den 22 maj 2025 kl. 13:30-16:00

Justeringens plats och tid

Underskrifter

Sekreterare

Gustav Broms

Ordförande

Per Lodenius (C)

Justerande

Paragrafer §§13-19

Skärgårdsråd

Anslag/Bevis

Protokollet är digitalt justerat. Justeringen har tillkännagivits genom anslag.

Organ

Skärgårdsråd

Sammanträdesdatum

2025-05-22

Datum då anslaget sätts upp

Datum för anslags nedtagande

Förvaringsplats för protokollet

Näringsliv- och etableringsenheten

Underskrift

Skärgårdsråd

Ärendelista

§13	Mötet öppnas
§14	Tidigare protokoll
§15	Inkomna ärenden/diskussionsunderlag
§16	Workshop om platsutveckling
§17	Övriga frågor
§18	Runda
§19	Kommande möte

Skärgårdsråd

§13

Mötet öppnas

Ordförande Per Lodenius hälsar alla välkomna och förklarar mötet öppnat.

Skärgårdsråd

§14

Tidigare protokoll

På skärgårdsrådsmötet den 19 februari 2025 som hölls digitalt via Teams presenterades rådets nya ledamöter och rådets inriktning förtydligades av ordförande Per Lodenius, där rådet beskrevs som ett remissorgan och en brygga mellan skärgårdsinvånare och kommun.

Därefter behandlades inkomna ärenden, däribland frågor rörande NVAA:s (Norrtälje Vatten och Avfall) remisshantering av nya avfallsföreskrifter och villkor för framkomlighet vid slamsugning och sophämtning på öar utan bro- eller färjeförbindelse. NVAA redogjorde för reviderade avståndskrav och de förändringar som görs i föreskrifterna.

Kommunens miljö- och hälsoskyddsinspektör samt projektledare från NVAA presenterade innehållet i kommunens kommande vattentjänstplan och VA-plan, med fokus på hur dessa planer påverkar skärgårdsområdet. Vidare informerades om planerna på en mobil AVC-lösning och om årets upplaga av Landsbygdsveckan. Mötet avslutades med en runda där ledamöterna delade aktuell information från sina respektive öar samt beslut om datum för nästa möte.

Skärgårdsråd

§15

Inkomna ärenden/diskussionsunderlag

- Information och diskussion om Fejan och dess villkor, utmaningar och möjligheter

Ulf Linderholm informerar om att mobila upphämtningar av sopor och avfall är på väg att införas. Fastighetsägare uppmanas att lämna grovsopor i containrar på fastlandssidan där personal kommer vara behjälplig.

Han redogör för kommunens beslut att under Q4 2025 testa insamling hos 200 hushåll i Rimbo med nya tvåsystemstunnor (separerade kärl för plast, metall, papper och glas) och att successiv utrullning planeras fram till 2029. För skärgården pågår dialog med andra skärgårdsområden för att hitta gemensamma lösningar, med lösningar som innebär färre kärl placerade på öarna och fler uppsamlingspunkter på fastlandet.

Lindblad Söderman konstaterar att motståndet mot sortering kan minska om invånarna ges möjlighet att lämna alla sopor till en eller ett par fasta uppsamlingspunkter.

Rickard Rundgren uppmärksammar att renoveringar och utveckling av hamnen i Rävsnäs medför att bofasta och företagare ibland inte har tillgång till garanterad bryggplats när sommarboende nyttjar hamnen som permanent båtplats. Han betonade att regler om bryggplatstilldelning måste efterföljas för att säkerställa att bofasta garanteras egen plats. Trafikschemat för passbåten motsvarar inte alltid arbetstider, vilket försvårar för dem som pendlar med båt.

Vidare påpekar Rickard att fritidsbåtar ofta lägger till vid bryggor trots tidsbegränsningar (max 3 dygn), eftersom det saknas konsekvenser vid överträdelser.

Lasse Gustafsson ställer frågan om förutsättningar för tillstånd att använda handikapplatsen vid hamnen och lyfte brister i underhållet på platsen.

Anngret Andersson betonar att någon måste ta ansvar för att markera vilka båtar som tillhör bofasta och vilka som är tillfälliga, motsvarande parkeringsövervakning på bilparkering. Hon betonar vikten av att klargöra alla användares behov i hamnbassängen. Anngret Andersson undrar också hur sopsorteringen ska hanteras på Tjockö, då det för närvarande saknas ett sammanhängande system för insamling.

Rickard Rundgren uttrycker oro för passbåtstrafikens framtid på Fejan eftersom Fortifikationsverket äger trafikkajen och tillgängligheten i framtiden är osäker. Han påpekar att en pålitlig passbåtanslutning är avgörande för att öka boende- och besöksattraktionen på ön.

Skärgårdsråd

Ida-Maria Olofsson frågar hur Nordsydlinjen påverkar Fejan. Rickard Rundgren svarar att all trafik som gynnar verksamheter på ön betraktas som positiv, särskilt eftersom besöksanläggningarna är beroende av besökare under driftssäsongen.

Rickard Rundgren framhåller också att säsongso öppna toaletter och sopkärl finns för det rörliga friluftslivet, men att ingen sopmaja är tillgänglig för allmänheten utanför sommaren. En container vid flytbryggan används för restaurangens avfall.

Angående båttömningsstation noterar han att avsaknaden av kommunala vatten- och avloppslösningar gör att en tömningsstation kopplad direkt till reningsverket är olämplig. Han föreslår i stället om en sådan ska vara tillgänglig i området att det är en fristående tanklösning eftersom placering intill passbåtskajen är tveksam.

- Information om Lill Högsjär

Anngret Andersson berättar att sedan 2017 arrenderar företaget Roslagens Ytterskärgrård AB Lill Högsjär av Norrtälje kommun för att öppna ytterskärgrården mer för besökare, särskilt efter att Söderarm stängdes. Ön är iordninggjord med sex kupoltält där tolv personer kan bo. Det finns även ett större tält med bord och stolar för servering smiddagar och konferenser. Tanken är att erbjuda naturnära upplevelser för förbokade grupper och samtidigt möjliggöra mat och tak över huvudet längst ut i skärgrården.

Flera företag samarbetar i detta koncept: Roslagens Ytterskärgrård, Roslagseven, Kajak och Utliv, Söderarm och Anderssons Archipelago. Anngret Andersson lyfter att samarbetet syftar till att undvika att ytterskärgrården blir otillgänglig för besökare. Målet är att, om kapacitet och engagemang räcker till, öppna för fler båtar, besökare och tältgäster.

Skärgårdsråd

§16

Workshop om platsutveckling

- Workshop med övningar och diskussion med koppling till platsutvecklingsuppdraget och pågående planöversyn

Johan Mattsson, översiktsplanerare, ger en översikt över den fysisk planeringen i kommunen. Han beskriver relationen mellan översiktsplanen (ÖP) och mer detaljerade planverktyg, och lyfter fram olika typer av verktyg: detaljplan, förstudie, fördjupad översiktsplan (FÖP), tematisk översiktsplan (TÖP) och lokal platsutvecklingsplan.

Han understryker vikten av att välja rätt verktyg för respektive geografiskt område och ambition – inte bara utifrån juridisk tyngd, utan också med hänsyn till kostnad, medborgarengagemang och lokala intressen.

Han poängterar att vissa verktyg, som detaljplan eller FÖP, är juridiskt vägledande men tar lång tid, medan förstudier kan fylla en lucka där det saknas intresseavvägningar. Platsutveckling är i detta sammanhang inte bara ett dokument utan en process som vägleder politiska beslut och engagerar invånare, föreningar och näringsliv i gemensamt skapande.

Han beskriver att ett skäl till det nuvarande planöversynsarbetet är den nyligen antagna översiktsplanen som har inneburit att gamla FÖP-dokumentet blivit inaktuella. Utifrån den nya översiktsplanen finns anledning att identifiera platser där det finns önskemål om fördjupat planarbete.

Johan Mattsson visar GIS-baserade kartor med fokus på service, exempelvis förekomst av skolor, förskolor och servicepunkter i olika delar av kommunen. En karta visar demografiska förhållanden, där det framgår att vissa delar av kommunen har en hög andel äldre invånare. Högst andel invånare som är 65 år och äldre är koncentrerade till Singö, Yxlan och Blidö.

Ytterligare en karta visar fritidshusbeståndet – flera delar av kommunen har en stor andel fritids- och deltidsboende som inte är folkbokförda i kommunen. Cirka 26–27 000 fritidshus finns i kommunen, vilket påverkar planeringsförutsättningarna, exempelvis för sophämtning. Han redogör även för kartläggning av kulturvärden, där utpekade kulturhistoriskt värdefulla områden identifieras för att vägleda skydd av kulturarvet.

När det gäller bebyggelsetryck visar Johan Mattsson statistik över beviljade bygglov, där skärgården generellt har högt tryck för bostäder.

Ida-Maria Olofsson förklarar att platsutvecklingsuppdraget är ett snabbare verktyg, där fokus ligger mindre på detaljreglering av den fysiska miljön och mer på konkreta insatser. En fördjupad översiktsplan kan ta 2–4 år att ta fram, medan platsutveckling ska möta

Skärgårdsråd

faktiska åtgärder här och nu med enklare och mindre tidskrävande insatser. Hon berättar att uppdragen pågår under året.

Målet är att prioritera tre områden under året. Det kan handla om att kartlägga och bemöta olika behov på platser (mötesplatser, lekplatser, avfallsfrågor med mera) och hitta dialogformer kring dessa.

En grupp lyfter behov av en replipunkt i Östernäs för kollektivtrafik och bussförbindelser, så att skärgårdsbor enklare kan arbetspendla till och från fastlandet. Önskemål finns också på prisvärda bostäder på Tjockö och andra platser. Kommunen bör skapa förutsättningar för fler som kan bo där permanent. Samtidigt finns det på Blidö nybyggda hyresbostäder som för närvarande inte hyrs ut.

En annan grupp menar att strandskydd utgör ett hinder för etablering av sjöbodar på mark som är ianspråktagen. Servicefunktionen och knutpunkten i Spillersboda behöver förbli som det är med de faciliteter som finns. Drivmedelskostnaderna för pendling med båt är höga och det finns ingen möjlighet till skatteavdrag. För att kunna bo heltid kan dubbelt boende krävas på grund av osäkra is- och mörkerförhållanden, vilket medför ytterligare kostnader

En tredje grupp vill se att linjetrafiken i högre grad anpassas till de boendes livsvillkor med senare kvälls- och helgturer så att pendlare som inte har egen båt kan använda kollektivtrafiken. Behov finns av att behålla grovsopfärjan årligen och utöka den till fler öar. Äldre bofasta kan ha svårt att ta sig till fastlandet, framför allt om de inte har egen båt. Östernäs identifieras även här som en föreslagen replipunkt.

Grupp fyra vill utveckla Rävsnäs som replipunkt ytterligare, särskilt genom fler båtplatser för bofasta och företagare. De efterlyser också en återvinningsstation i Rävsnäs med förpackningsinsamling, så att de boende slipper åka till Gräddö. Dessutom finns ett allmänt behov av underhåll och skötsel av hamnområdet. Tjockö bör primärt vara tillgängligt för turism, med möjlighet att lägga till och övernatta. Kollektivtrafiken till Tjockö behöver bibehållas och utvecklas.

Anngret Andersson understryker vikten av att kommunen stärker sin röst gentemot regionen, eftersom kommunen inte har sista ordet i flera viktiga samhällsfrågor, såsom kollektivtrafik.

Bosse Gesslein föreslår anropsstyrd, flexibel båttrafik med små båtar, motsvarande en modell som i Östergötland, där vissa turer går på beställning.

Anngret Andersson vill införa ett system där liknande båttyper får samma ersättning för att köra linjetrafik, vilket ger en inkomstsäkerhet för de som kör. med liknande båtar för alla, där priset är detsamma men säkerheten för besättning och passagerare garanteras. Hon nämner pågående initiativ för anropsstyrd trafik i mellanskärgården och vill att det prövas även här och då inte bara för öar som i dag har linjetrafik, utan också andra platser med bofast befolkning.

Skärgårdsråd

Johan Mattsson nämner att skärgården präglas av olika riksintressen samt strandskydd, vilket medför anpassningskrav och gör det svårare att bygga här än på andra platser. En möjlighet är att styra nybyggnation mot platser där det redan finns service för att bevara och eventuellt stärka det befintliga serviceutbudet. För övrigt har många skärgårdsområden högt bebyggelsetryck.

Bosse Gesslein undrar hur det kommer sig att det verkar som att förtätning av bebyggelse sker där det redan finns allmän bebyggelse, samtidigt som spridning av tomter tillåts på öar som Löparö.

Rickard Rundgren kommenterar att mer byggnation behöver balanseras med bevarande av den karaktär som gör den unik. Han betonar behovet av goda förutsättningar (trafik, postgång och skolgång) för att lockas hit.

Lars Berglund konstaterar att deltidsboende innebär att människor har sina liv på två olika platser, vilket påverkar vilken service de efterfrågar.

Anngret Andersson menar att sommarperioden i skärgården har minskat och ställer frågan vem som kan få sin inkomst från en sådan försörjningskälla. Det är viktigt att kommunen har verksamheter i skärgården för att det ska finnas en fast befolkning där.

Ida-Maria Olofsson förklarar att regionen utgår från statistik, vilket innebär att de som använder egna båtar på grund av att kollektivtrafikutbudet är otillräckligt inte speglar det totala trafikbehovet. Samtidigt håller hon med om vikten av att stärka dialogerna med regionen.

Skärgårdsråd

§17

Övriga frågor

Per Lodenius redogör för förbudet mot övernattnig för gäster på vandrarhemmet med anledning av brandskyddsregler. Han berättar att det har hållits möte med bland andra Skärgårdsstiftelsen, räddningstjänsten och politiska företrädare om vad förbudet innebär och hur orsaken till det kan åtgärdas. Dörrarna i sovrummen är inte självstängande och vandrarhemmet är inte uppdelat i brandceller, vilket försvårar eventuell utrymning vid brand. Däremot kommer krogen fortsatt kunna hållas öppen och vandrarhemmet kunna användas som personalbostäder.

Gustav Broms informerar också om temat för årets landsbygds- och skärgårdsfoium: civil beredskap. Forumet planeras till den 12 november.

Skärgårdsråd

§18

Runda

Lasse Gustafsson (Tjockö): Det har blåst mycket i området och det köps och säljs en del båtplatser och sjöbodar inför sommarsäsongen.

Malin Carlsson (Fejan: Vattenfall gräver ner kablar i vägarna och nu inväntar öborna att grus ska läggas ut, eftersom våren har varit lerig.

Bosse Gesslein (Löparö): Bron har tagits upp och dialoger hålls med Vattenfall angående återställandet av vägarna efter deras arbete. I och med att vägarna inte har återställts påverkar det många andra projekt. Han påpekar att stadsbidrag för detta ändamål kräver att man först behöver gräva och besiktiga med en extern besiktningsman innan anläggningen påbörjas.

Agneta Gustafsson (Skärgårdshandlarna): Fet är full fart inför sommaren, med sommarbemanning och alla förberedelser inför turistsäsongen. Hon berättar att passbåtsbryggan är renoverad och återställd och att allting ska vara klart före midsommar.

Anna Johansson (Gräskö): De har fått några får till låns för bete över sommaren.

Anngret Andersson (Rådmansö-Frötuna företagareförening): Vill se fler aktiva företagare och engagerade medlemmar i skärgården för att öka takten i företagets verksamhet. Trenden har gått något neråt och frågan är vad vi gör åt det.

Lars Berglund (Blidö-Frötuna skärgårdsförening): Föreningen firar 60-årsjubileet och verksamheten fortgår som vanligt. Medlemsmöte har hållits på Håtö gård. Föreningen har också ägnat tid åt att besvara remisser.

Clas-Håkan Jansson (Stomnarö): Det har varit stopp i det kommunala VA-systemet för avlopp, men det är hanterat. En uppfattning är att det finns väl mycket rådjur på ön som påverkar växtligheten och möjligheten till utökad jakt undersöks.

Thomas Andersson (Arholma): Det gamla polishuset genomgår en offentlig budgivning och förhandlingar pågår om köpet. Han berättar att 8–9 fastigheter med tomter för närvarande är till salu och att fler tomter kommer ut på marknaden inom kort. Han nämner även att livsmedelsbutiken investerar i en ny kylförvaringsanläggning. Taket byts också på dansbanan.

Skärgårdsråd

§19

Kommande möte

Nästa skärgårdsrådsmöte är planerat att hållas den 17 september i kommunhuset.
